

Umeå tingsrätt
Miljödomstolen
Box 138
902 04 UMeå

Vår ref:

Umeå 2008-05-07

Mål nr: M 4903-04

Avfallsanläggningen Fagerliden på fastigheten Edfastmark7:242, Robertsfors

I egenskap av ombud för Urban Zingmark får jag härmed lämna följande synpunkter på prövotidsutredningen och förslaget till slutliga villkor. Urban Zingmark äger fastigheten ??? i Robertsfors kommun. Den fastigheten gränsar till avfallsanläggningen och har fiskerätt i de sjöar och vattendrag som förorenas av anläggningen. Urban Zingmark har starkt engagerat sig i miljöfrågorna kring avfallsanläggningen, se närmare www.sakramiljon.nu.

Yrkande

Urban Zingmark yrkar att miljödomstolen inte godkänner prövotidsutredningen utan förordnar om att frågan om fastställande av slutliga utsläppsvillkor sätts på ny prövotid och att RagnSells föreläggs att genomföra en utredning som överensstämmer med prövotidsförordnandet under U1 i miljödomstolens dom.

Prövotidsutredningen

ADVOKATFIRMAN ABERSTEN HB

Umeå
Rådhusplanaden 11
Box 45
901 02 Umeå
Tel 090-13 50 40
Fax 090-14 00 24

Bollnäs
Tel 0278-169 00

Sollefteå
Tel 0620-155 50

Umeå
Tel 090-13 50 40

Hemsida: www.abersten.com

Gävle
Tel 026-12 26 20

Sundsvall
Tel 060-15 07 50

Örnsköldsvik
Tel 0660-153 75

E-mail: fornamn.efternamn@abersten.com

Hudiksvall
Tel 0650-310 63

Söderhamn
Tel 0270-190 60

Östersund
Tel 063-13 23 35

Härnösand
Tel 0611-205 75

Org.nr: 969663-5177

**PlusGiro: 45 84 75-1
Bankgiro: 5517-6531**

Sökanden ålades genom tingsrättens dom att utföra provotidsutredning och att denna skulle inlämnas till tillståndsmyndigheten två år efter domen. Såvitt kan förstås ingavs denna först den 14 februari 2008 till miljödomstolen.

I åläggandet ingick att undersöka och analysera det vatten som släpps ut från dammar och det dagvatten som släpps från markytor inom anläggningen. I utredningen skulle redovisas en kartläggning av föroreningsinnehållet, flödesmätning, samt hur utsläppen från anläggningen påverkar omgivning, i denna omgivningsanalys skulle dessutom ingå en undersökning av fisk och bottenfauna i Granån och Flarkån nedströms sammanflödet med Granån. Vidare skulle omgivningsutredningen påbörjas innan verksamheten påbörjades och därefter fortgå under hela provotiden.

Allmänna synpunkter

Inledningsvis kan konstateras att det inte är känt när anläggningen togs i bruk, men tillsynsmyndigheten och sökanden har enats om att datumet skall anses var i januari 2006, trots att det kan antas att de första massorna infördes tidigare i anläggningen, och att det första provtagningstillfället är från juli 2006. Det innebär att omgivningsutredningen inte påbörjats innan verksamheten påbörjades. Något skäl till varför omgivningsutredningen påbörjades försent har inte lämnats. Det framgår att Hushållningssällskapet utfört utredningar innan verksamheten togs i bruk. Dessa har dock inte presenterats. Vidare bör påpekas att bolaget i kontrollprogram som utarbetats i samråd med länsstyrelsen har åtagit sig att genomföra provtagning av ytvattnet vid sex angivna tillfällen. Av utredningen framgår att provtagning endast skett vid 1-4 tillfällen beroende på vilken parameter som analyserats. Det har inte lämnats någon förklaring till varför provtagningen inte skett i enlighet med kontrollprogrammet. Slutligen framgår också att enligt de provisoriska villkoren så anges riktvärden för vissa ämnen och att riktvärdena för dessa inte bör överskridas. Av utredningen kan konstateras att analyser inte gjorts beträffande alla dessa ämnen utan urvalet har varit ett annat. Någon förklaring till varför samtliga ämnen enligt de provisoriska villkoren inte analyserats har inte lämnats.

Ang provtagningsspunkt Y2

Som ovan redogjorts för var en del av prøvotidsförordnandet att ”undersöka och analysera det vatten som släpps från markytor inom anläggningen”. Den naturliga tolkningen av detta villkor är att vattnet från anläggningen skall undersökas innan det når recipienten. Om man studerar provtagningspunkterna finner man att det närmast torde vara punkten Y2 som avsetts undersöka vattnet från anläggningen. Av prøvotidsutredningen har angetts att punkten Y2:s läge beskrivs närmast av figur 4. Av denna figur kan slutsatsen dras att provpunkten Y2 är belägen utanför anläggningen i vad som synes vara ett dike. Det är mycket svårt att förstå att provtagningen i den punkten kan ha skett innan vattnet från anläggningen nått recipienten. Om man vidare studerar de slutsatser som utredningen kommit fram till kan man konstatera att utredaren drar slutsatsen att den ökade påverkan som kan noteras i punkten Y2 kan härledas till den nedlagda kommunala deponin. Detta talar också för att provtagningarna inte skett på det vatten som släpps ut från dammar och det dagvatten som släpps från markytor inom anläggningen utan att provtagningen skett först efter det att vattnet släppts till recipienten. Det synes därför som om RagnSells inte gjort någon utredning över huvudtaget beträffande det vatten som lämnar anläggningen. Detta står i strid med prøvotidsförordnandet.

Flödesmätning

Av förordnandet angående prøvotid framgår att RagnSells åläggs att göra flödesmätningar. Några sådana mätningar har inte redovisats i utredningen.

Vattendelare inom anläggningen

Av den miljökonsekvensbeskrivning som ingetts i samband med tillståndansökan framgår att det finns en vattendelare inom anläggningen (se bilaga). I princip innebär vattendelaren att vattnet inom området dels rinner mot Hållmyran och därefter mot Granån, dels mot Ståbäcken som ligger sydöst om anläggningen.

I utredningen har RagnSells helt inriktat sig på att beskriva hur anläggningen påverkar omgivningen såvitt avser de förhållanden som finns norr om anläggningen. Det har inte på något ställe nämnts att det finns en vattendelare inom anläggningen. Det har inte heller lämnats någon förklaring till varför man underlåtit att utreda omgivningspåverkan söder om vattendelaren.

Undersökning av fisk och bottenfauna

Av bifogad teknisk utredning kan konstateras att undersökning av fisk och bottenfauna utförts på det sätt som framgår av provotidsutredningen. Det kan konstateras att det finns en markant skillnad mellan ekologin i Granån nedre jämfört med Granån övre. Med hänsyn till att utredningen inte visar vilka föroreningsmängder som lämnar avfallsanläggningen finns det anledning att utgå från att Fagerliden har en negativ påverkan på fisk och bottenfauna i Granån Nedre.

Vidare när det gäller fiske så finns det en sjö i området som heter Selet. Selet försörjs av vatten från Granån. I Selet har det traditionellt bedrivits fiske, men på senare år har fisket markant minskat och det finns anledning att misstänka en påverkan från avfallsanläggningen.

Med hänsyn till resultaten i denna del av utredningen finns det skäl att utreda frågan vidare och uppföljning av fiske och bottenfauna utredningen bör genomföras åtminstone vart tredje år. Dessutom bör fiskeutredning ske i sjön Selet. Den bör göras så snart som möjligt och sedan införlivas i kontrollprogrammet.

Grundvattenprovtagningar

Av provotidsutredningen framgår att provtagning av grundvattnet skett vid 4 tillfällen och att ut tre stycken grundvattentrör vid varje tillfälle. Enligt deponeringsdirektivetts krav avseende kontroll av grundvatten är det minsta antal rör som får etableras för att kontrollera grundvattnet. Av utredningen kan konstateras att det finns en grundvatteninfluens nedströms anläggningen.

Av slutsatsen i utredningen väljer utredaren att tro att grundvatteninfluensen beror på den av Robertsfors kommun tidigare bedrivna deponeringsverksamheten. Det kan dock konstateras att utredningen inte ens gjort ett försök att försöka särskilja dessa två påverkanskällor utan utredningen väljer att utifrån mer eller mindre lösa antaganden utgå från att influensen inte kommer från den nu undersökta anläggningen.

Det är uppenbart att sökanden saknar tillräcklig kunskap om hur verksamheten påverkar grundvattnet i området.

Sammanfattning

RagnSells har ålagts att utföra utredning innefattande tre punkter, att utreda föroreningsinnehållet i det vatten som lämnar anläggningen, såväl från dammar som dagvatten, att mäta flödet på detta vatten, samt att undersöka hur vattnet påverkar omgivningen.

Av vad som anförts ovan kan konstateras att RagnSells endast utfört en ofullständig utredning av hur omgivningen påverkas. De övriga punkterna har man underlåtit att utreda utan att närmare förklara varför. Prövotidsutredningen har tillkommit för att man ska få en insikt och överblick över vilka föroreningar som släpps ut från anläggningen. Hur stora dessa föroreningar är och hur dessa påverkar ekologin. Utifrån resultatet av denna utredning skulle domstolen få ett bättre underlag för att slutligen fastställa utsläppsvillkor för anläggningen. I den nu aktuella utredningen har inte presenterats något material som beskriver hur mycket föroreningar som släpps ut från anläggningen eller hur stort flödet är. Av omgivningsanalysen kan noteras en tydlig påverka på vattnet, men den antas komma från en avslutad kommunal deponi. Sammantaget är det givetvis så att den utredning som finns idag endast är marginellt bättre än den utredning som fanns för drygt två år sedan. RagnSells har inte utfört prövotidsutredningen i enlighet med villkoret och det finns inget underlag för att fastställa slutliga villkor. Prövotidsutredningen måste därför göras om.

I målet M 1092-07 har i yttrande från Urban Zingmark gjorts en mängd påpekanden om att RagnSells inte bedriver verksamheten i enlighet med de av miljödomstolen bestämda villkoren samt att anläggningen inte är utförd på ett sådant sätt som sökanden åtagit sig enligt ansökningshandlingarna. Det är allvarlig och relevant kritik av hur verksamheten bedrivs vid Fagerliden. I detta yttrande har också konstateras att sökanden underlåtit att utföra prövotidsutredning på det sätt som domstolen föreskrivit och det har t.ex. framkommit att, trots åläggandet, RagnSells inte ens har monterat en flödesmätare i anläggningen. Sammantaget finns det all anledning för miljödomstolen och tillsynsmyndigheten att närmare granska anläggningen och ifrågasätta varför villkoren inte uppfylls. Detta innan de inträffar fler allvarliga incidenter vid anläggningen.

Handläggning

I mål M 1092-07 har RagnSells ansökt om ändring av tillståndet innebärande en ökning av den mängd massor som ska tas om hand vid anläggningen. I tillståndsansökan har såsom

villkor föreslagits samma villkor för verksamheten som i detta mål. Det torde vara lämpligt att målen handläggs gemensamt eftersom de avser prövning av samma villkor.

Som ovan

Hans Peter Lindström

Bilagor:

Teknisk utredning utförd av Göran Bergström, WSP Samhällsbyggnad